

природу; уміння опрацьовувати і використовувати інформацію та уміння усвідомлювати закономірності природи. У цьому випадку міжпредметні зв'язки реалізуються на методологічному рівні, зокрема застосуванні методики навчання природничих предметах, заснованої на дослідженнях, прийомів роботи з інформацією.

Висновки. Таким чином, на цьому етапі реформи загальної середньої освіти маємо дві кардинальні позиції міжпредметних зв'язків природничих предметів – неможливість хронологічного узгодження змісту й однаковий перелік груп результатів, яких мають досягти учні й учениці, вивчаючи природничі предмети. Цей висновок має слугувати основою у доборі методів і прийомів навчання природничих предметів. Так, установлення змістових зв'язків між різними навчальними предметами може носити випереджальний, паралельний та послідовний характер. На кожному із природничих предметів варто виходити за рамки предметного змісту. Тобто учителі природничих предметів повинні розширювати свої знання із інших природничих наук. Міжпредметні зв'язки у процесі їх постійного застосування в навчанні різним предметам сприяють також розв'язанню і суто навчальних завдань щодо закріплення предметних знань і умінь учнів. Систематичне здійснення міжпредметних зв'язків сприяє формуванню в учнів й учениць цілісності природничої освіти, наскрізних умінь досліджувати природу, застосовувати методологію природничих досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Глобін О.І. Міжпредметні зв'язки в умовах профільного навчання математики : метод. посіб. / О. І. Глобін. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 88 с.
2. Фізика. Модельна навчальна програма для 7-9-х класів закладів загальної середньої освіти. Головка М.В., Засекін Д.О., Засекіна Т.М. та ін. Київ, 2023. Електронний ресурс. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Mo-del.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/16.08.2023/Fizyka.7-9%20kl.Holovko.ta.in.16.08.2023.pdf>

ІННОВАЦІЙНА ОСВІТНЯ ТЕХНОЛОГІЯ ВОРКШОП У НАВЧАННІ БІОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ВИМОГ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Іванців Оксана Ярославівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук, Волинський національний університет імені Лесі Українки

oksanaivantsiv28@gmail.com

Постановка проблеми. Освіта є однією з ключових сфер, яка потребує постійного оновлення та вдосконалення для підготовки компетентних і творчих особистостей. Нова українська школа (НУШ) ставить перед собою завдання

формування сучасного освітнього середовища, що сприятиме розвитку критичного мислення, креативності та інноваційного підходу до навчання [1]. Досить ефективною технологією для досягнення цієї мети є використання воркшопів у навчанні біології. Ця технологія поглиблює знання учнів активно залучаючи їх до освітнього процесу, стимулюючи інтерес до предмету.

Інноваційні освітні технології включають широкий спектр методів і підходів, які сприяють підвищенню ефективності освітнього процесу. Воркшоп є формою інтерактивного навчання та забезпечує активну участь здобувачів освіти у дослідницькій діяльності, обговореннях, експериментах і практичних завданнях. Саме ця технологія ґрунтується на принципах активного навчання, співпраці, проблемного підходу до вивчення матеріалу.

Виклад основного матеріалу. Воркшоп (від англ. – workshop - цех, майстерня) останнім часом використовується для позначення особливої форми й технології роботи з групою людей, у якій переважають інтерактивні форми роботи та провідна роль у здобутті знань і прийнятті рішень належить активності самих учасників групи. Роль вчителя/викладача воркшопу полягає не тільки у викладанні матеріалу, а радше в активізації групи та посередництві між учасниками, оптимізації процесу здобуття знань й пошуку рішень, що відповідно відбивається в англійських термінах «фасилітатор» або «модератор» [3]. Тривалість воркшопів може бути різною. Найвдалішою формою для шкільного застосування є міні-воркшопи, які тривають годину. Їх особливість - це різноманіття. Правильно запланований воркшоп передбачає використання різноманітних методів, які активізують школярів до взаємодії. На воркшопі навчання відбувається за рахунок актуального досвіду, що отримується або розвивається учасником і емоційного переживання, що сприймається ефективніше за умов групової діяльності.

Шкільний воркшоп, як правило, це практичний семінар або тренінг, що реалізується у формі лекції, практикуму, круглого столу. Це майстерня професіонала, де він висловлює свої думки та ділиться здобутим досвідом, але при цьому є ініціатором дискусії та обміну власними думками з допомогою учасників.

Нова українська школа орієнтована на компетентнісний підхід до навчання, що включає розвиток критичного мислення, комунікативних навичок та здатності до самостійного навчання [4]. А саме воркшопи мають можливість сприяти реалізації цих завдань через створення умов для активного навчання, де учні не просто отримують знання, але й навчаються їх використовувати на практиці. Окрім того, воркшопи сприяють розвитку м'яких навичок, оскільки учні працюють у групах, обговорюють ідеї та спільно знаходять вирішення проблем.

Набули популярності ігрові воркшопи, що дозволяють у невимушеній обстановці засвоїти альтернативні розумові моделі й сформувати навички

продуктивних, творчих підходів й креативного мислення в розв'язанні пропонувані завдань і проблем [3].

Воркшопи є надзвичайно ефективним засобом вивчення біології, оскільки дозволяють учням безпосередньо взаємодіяти з природними об'єктами та явищами. Практична складова воркшопів сприяє кращому засвоєнню теоретичних знань через їх застосування у реальних ситуаціях. Наприклад, під час воркшопу з тем, що вивчають живі організми учні можуть вивчати клітинну структуру рослин за допомогою мікроскопів, проводити експерименти з визначенням якості насіння, досліджувати екосистеми. Така технологія не лише робить навчання потрібним і зрозумілим, але й цікавим при цьому дозволяє глибше зрозуміти та засвоїти матеріал.

Організація воркшопів вимагає досить тривалої підготовки з боку вчителя. Необхідно визначити тему, підготувати матеріали та обладнання, розробити план заняття, чітко сформульовані завдання та очікувані результати. Також слід забезпечити можливість для взаємного спілкування, щоб учні могли провести рефлексію [2]. Прикладом успішного воркшопу може бути дослідження екосистеми лісу, скверу поблизу школи, де учні самостійно збирають дані, аналізують їх і презентують свої висновки.

Найважливішою перевагою воркшопів є їх можливість мотивувати учнів до активного навчання і самостійного дослідження. Вони дозволяють вчителю інтегрувати теоретичний матеріал з практичними навичками, що значно підвищує ефективність навчального процесу. Однак, організація воркшопів потребує додаткового часу та ресурсів, а також вимагає від вчителя високого рівня підготовки та креативності. Важливо також враховувати різний рівень готовності учнів і забезпечити індивідуальний підхід до кожного з них.

Перспективи впровадження воркшопів у навчання біології є досить широкими. Зокрема, це може бути реалізовано через інтеграцію воркшопів у стандартну програму навчання, проведення позашкільних занять, участь у наукових проектах та конкурсах. Важливо також налагодити співпрацю з закладами вищої освіти та науковими установами, що дозволить підвищити рівень наукової підготовки учнів і розширити їхні можливості для подальшого навчання.

Висновки. Впровадження воркшопів у навчання біології відповідає вимогам Нової української школи та забезпечує формуванню компетентних, творчих і мотивованих учнів. Ця технологія дозволяє підвищити ефективність навчання, залучити учнів до активного пізнання та розвинути їхні навички самостійного дослідження і критичного мислення. Незважаючи на певні проблеми, що пов'язані з організацією воркшопів, їх переваги вказують на те, що ця освітня технологія надзвичайно важлива для сучасної освіти в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баранов В. В. Інноваційні освітні технології: навчальний посібник / В. В. Баранов. – Київ: Вид-во Київського університету, 2022. – 356 с.
2. Діденко О. М. Активні методи навчання в школі: теорія і практика / О. М. Діденко. – Харків: Освіта, 2023. – 214 с.
3. Колесник І. В. Воркшоп як метод активного навчання: теоретичні аспекти і практичне застосування / І. В. Колесник // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2020. – № 2. – С. 56-62.
4. Шевченко О. А. Інноваційні підходи до викладання біології в контексті НУШ / О. А. Шевченко. – Дніпро: ДНУ, 2022. – 172 с.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

Жирська Галина Ярославівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін, Тернопільський національний педагогічний університет імені

Володимира Гнатюка

zhyrskal4@gmail.com

Назарко Ірина Степанівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри харчової біотехнології і хімії, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

markiza_409@ukr.net

Національна освіта на шляху реформ кардинально змінила свої пріоритети, спрямувавши мету базової середньої освіти на формування життєво важливих наскрізних умінь та навичок здобувачів, розвиток їхніх природних здібностей, інтересів, обдарувань, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації [1]. До таких ключових компетентностей належить і комунікативна, яку розглядають як інтегративну здатність особистості застосовувати у конкретному виді спілкування знання мови, способи взаємодії з оточуючими людьми, навички роботи у групі, володіння різними соціальними ролями [4, с. 122].

Проблемі формування комунікативних вмінь здобувачів освіти присвячена низка праць вітчизняних науковців М. Гавран, Н. Дем'яненко, Л. Пироженко, О. Пометун, С. Сисоєвої, К. Хоменко та інших. Вони вважають, що комунікація – це засіб реалізації особистості в якості суб'єкта спілкування, встановленні міжособистісних стосунків з іншими, соціалізації, отриманні необхідної інформації. Звідси, комунікативна компетентність – це знання та уміння взаємодіяти з оточуючими людьми, здатність налагоджувати стосунки з оточуючими, уміння професійно спілкуватися та працювати у групі, спосіб отримання нового досвіду тощо [2]. Комунікативна компетентність або уміння